

Переваги франчайзингу дозволяють ідентифікувати його як перспективний інноваційний напрямок підприємницької діяльності, що зумовлено його низьким рівнем ризикованості та високим рівнем прибутковості. Розвиток франчайзингу в Україні сприятиме підвищенню культури підприємницьких відносин, підвищить правову захищеність малого підприємництва, мотивує підприємців до відповідності міжнародним вимогам франчайзингу.

Література

1. Тарасенко К. В. Франчайзингові інструменти розвитку бізнесу / К. В. Тарасенко, М. І. Левтун. // Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана. – 2012. – С. 312.
2. Франчайзинг и продажа готового бизнеса [Електронний ресурс] // Franchise. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://franchise.ua/board/read2787.html>.
3. Франшиза McDonalds [Електронний ресурс] // Greens idea. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <https://greens-idea.com/blog/mc-vs-kfc.html>.
4. Махнуша С. М. Франчайзингова форма використання бренда: погляд з позицій маркетингу інновацій / Світлана Михайлівна Махнуша. // Сумський державний університет. – 2010. – №2. – С. 214.

УДК 330.341

Шпирко Ольга Миколаївна

к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування
КДАВТ "Київської державної академії водного транспорту",
olha.shpyrko@gmail.com

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД СТИМУЛЮВАННЯ МАЛОГО ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

ЕВРОПЕЙСКИЙ ОПЫТ СТИМУЛИРОВАНИЯ МАЛОГО ИННОВАЦИОННОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА

THE EUROPEAN EXPERIENCE OF STIMULATION OF INNOVATIVE SMALL BUSINESSES

Анотація. Досвід європейських країн показує, що ефективне державне стимулювання інноваційного підприємництва є невід'ємною складовою розвитку національної економіки. В тезах досліджено досвід європейських країн у сфері стимулювання малого інноваційного бізнесу та шляхи подолання труднощів, що виникають з цими процесами. А також досліджується державна політика стимулювання малого інноваційного бізнесу на прикладі Великобританії, Німеччини, Швеції та Франції.

Аннотация. Опыт европейских стран показывает, что эффективное государственное стимулирование инновационного предпринимательства является неотъемлемой составляющей развития национальной экономики. В тезисах исследован опыт европейских стран в сфере стимулирования малого инновационного бизнеса и пути преодоления трудностей, возникающих с этими процессами. А также исследуется государственная политика стимулирования малого инновационного бизнеса на примере Великобритании, Германии, Швеции и Франции.

Annotation. The experience of European countries shows that effective public incentives for innovation and entrepreneurship is an integral part of the development of the national economy. The thesis studied the experience of European countries in the field of stimulating small business innovation and ways of overcoming difficulties that arise with these processes. And explores public policy incentives for small innovative business in the UK, Germany, Sweden and France.

В зарубіжних країнах малий та середній бізнес представляють собою головну сферу зайнятості населення, сприяють розвитку інноваційного потенціалу економіки, пошуку та впровадження нових форм діяльності виробництва, а також збуту і фінансування. У сучасній світовій економіці налічується близько 50 мільйонів різноманітних підприємницьких структур, з яких близько 65-70% відносяться до малого бізнесу.

В сучасних умовах реформування і модернізації економіки України неможливі без розвитку малого і середнього інноваційного підприємництва. Значення малого інноваційного підприємництва обумовлена його специфічними властивостями, ключовими з яких є оператив-

ність, мобільність і здатність в короткі терміни забезпечити залучення людських, фінансових і організаційних ресурсів до підготовки і випуску інноваційної, конкурентоспроможної продукції. В європейських країнах мале і середнє підприємництво (МСП) розвивається стрімкими темпами, завдяки сильній підтримці уряду. На думку експертів, основними труднощами, які постають на шляху практично будь-якого приватного підприємця в країнах ЄС є брак фінансування на початковому етапі розвитку, відсутність професійно складеного бізнес-плану, погано вивчена законодавча база та ринкова кон'юнктура.

У Великобританії ефективним інструментом підтримки малого і середнього інноваційного підприємництва є державна Програма гарантованих кредитів. У відповідності з даною програмою Уряд через уповноважені гарантійні фонди гарантує комерційним банкам повернення до 85% від суми виданих кредитів малим інноваційним підприємствам. Оподаткування є загальновизнаним ефективним інструментом стимулювання МСП. Нижні межі оподаткування, по ряду податків у Великобританії встановлюються таким чином, щоб виключити з цієї категорії малі та середні підприємства або надати їм максимально пільгові умови. Наприклад, ПДВ стягується з підприємств, оборот яких перевищує 80 тис. ф. ст., при цьому допускається одноразова оплата ПДВ за весь рік. Ставка податку на прибуток складає 24% для підприємств, прибуток яких не перевищує 500 тис. ф. ст. Також існують знижки з оподатковуваних сум по позаоборотним активам, пов'язаних з інвестиціями для малих підприємств.

Іншими ефективними інструментами підтримки малого інноваційного бізнесу у Великобританії, які реалізуються Службою малого бізнесу є:

- формування мережі регіональних фондів венчурного капіталу;
- сприяння малим підприємствам у пошуку інвесторів;
- державні програми з фінансування інноваційних проектів;
- програми підтримки експортно-орієнтованих інноваційних МСП [1].

У Німеччині для розвитку МСП надаються цільові довгострокові кредити терміном до 20 років на створення малого підприємства, виділяються кошти з державного бюджету. Програми розвитку МСП орієнтовані в основному на стимулювання наукомістких галузей Німеччини. Пільгове кредитування здійснюється за такими напрямками:

- кредитування інноваційно активних МСП;
- кредитування проектів, які сприяють збереженню та поліпшенню стану навколишнього природного середовища;
- кредитування малих фірм, які функціонують у депресивних регіонах Німеччини;
- кредитування підприємств, чия діяльність орієнтована на будівництво та вирішення житлових проблем;
- проектне фінансування підприємств, зайнятих в галузях, що найбільше потребують докорінної модернізації виробництва [2].

В результаті понад 60% зареєстрованих патентів в Німеччині припадає саме на суб'єкти малого інноваційного підприємництва, а також щорічно в країні з'являється до 500 нових венчурних компаній. Такі позитивні тенденції в розвитку інноваційного сектора країни стали можливі завдяки державним програмам фінансової підтримки МСП. Зокрема, це кредити до 50 тис. дол. терміном на 20 років, які надаються через ряд комерційних банків корінним жителям країни на відкриття бізнесу. За умовами даного кредиту підприємець звільняється від виплати відсотків по кредиту протягом перших двох років, а наступні вісім користування кредитом років діє пільгова ставка (4–5%). Погашення основного боргу за кредитом починається з 11-го року від початку кредитування. Також уряд Німеччини здійснює ефективне стимулювання галузі венчурного фінансування. Так, у 2004 році вийшов Закон про стимулювання ризикового капіталу. Згідно з положеннями цього закону, для ініціаторів створення венчурних фондів передбачаються податкові пільги, зокрема, звільнення від податків на 50%. Інноваційна сфера в Німеччині забезпечується якісною інформаційною підтримкою. У країні працює Патентне відомство Німеччини (всього створено близько 20 патентно-інформаційних центрів, розташованих по всій країні), яке полегшує доступ МСП до інформації нових знань. Особливої уваги заслуговує налагоджена система державної підтримки реалізації інновацій в Німеччині. Гамбурзький патентно-інноваційний центр діє в інтересах МСП та укладає угоди з науковими установами, а також через інформаційні мережі сприяє просуванню комерційно значущих патентів всередині Німеччини та за її межами [3].

У Швеції державна політика у сфері інновацій реалізується за допомогою спеціалізованого державного установи – Урядове агентство з інноваційним системам в Швеції («VINNOVA»). Головною метою діяльності VINNOVA є забезпечення ефективної співпраці між розробниками інновацій – університетами й дослідницькими центрами та промислового

сектору, а також стимулювання розвитку венчурних галузей науки і розробок. В країні була реалізована ефективна модель комерціалізації наукових розробок вузів. Згідно з положеннями Закону «Про вищу освіту» вузи зобов'язані складати звіт про свою діяльність і надавати його Агентству з вищої освіти. З 1996 р. вищі Швеції отримали право займатися інноваційною діяльністю. Так з'явилися різні форми взаємодії вузів і бізнесу: формування у вузах спеціалізованих підрозділів, метою яких є комерціалізація інновацій, створення консалтингових організацій, форумів по взаємодії з зовнішніми учасниками, підрозділів, що здійснюють консультації з економічних та юридичних питань і створення холдингів. Урядом Швеції було створено 14 холдингових фірм при вузах. Дані фірми управляють акціями компаній, мета яких полягає у допомозі з комерціалізації розробок при кожному вузі. Також у Швеції діє програма, яка сприяє передачі інноваційних технологій малому бізнесу. В рамках даної програми створюються спеціальні організації – технологічні брокери, що здійснюють навчання, сертифікацію брокерів, створення спеціалізованої інформаційної мережі [3].

У Франції законодавство традиційно приділяє велику увагу захисту інтересів авторів, наслідуючи ці традиції і інноваційне законодавство. Документом, покликаним об'єднати всі загальні закони і нормативні акти з інновацій та дослідженнями у Франції, є Дослідницький кодекс. Права працівників на створені ними винаходи і раніше регулюються положеннями Кодексу інтелектуальної власності. Ці положення застосовуються до працівникам, як державних установ, так і приватних компаній. Зокрема передбачені критерії надання прав на винахід в залежності від того, як було створено таке винахід – самостійно чи дорученням роботодавця, з використанням коштів роботодавця і т. п. Для вирішення спорів про застосування вищевказаних положень створюється спільна погоджувальна комісія при Національному інституті інтелектуальної власності (INPI). Освітнім установам у Франції надаються широкі можливості комерційного використання створених ними результатів інноваційної діяльності. Державні дослідницькі, наукові та технологічні установи, а також вузи, можуть надавати послуги, виконувати договори на проведення дослідних робіт, використовувати запатентовані винаходи та ліцензії та комерціалізувати продукти своєї діяльності. Крім того, вони мають право на певних умовах доручати таку діяльність приватним компаніям або установам, а також створювати дочірні підприємства.

Отже, у світовій практиці розроблені і апробовані ефективні методи та інструменти державної підтримки малого інноваційного підприємництва. Для України проблема розвитку малого інноваційного бізнесу вкрай актуальна на тлі значних деформацій галузевої структури МСП, в якій переважають підприємства оптової і роздрібною торгівлі, а також зайняті орендним і ріелторським бізнесом. Створення ефективної системи державної підтримки малого інноваційного підприємництва буде сприяти не тільки збільшенню частки інноваційних підприємств у галузевій структурі МСП, але і підвищенню конкурентоспроможності української економіки, переходу її на інноваційну модель розвитку. Для істотного підйому української економіки необхідно сприяти максимальному збільшенню числа малих інноваційних підприємств у виробничій сфері, стимулювати розвиток взаємозв'язків між малим, середнім і великим промисловим бізнесом використовувати відповідний зарубіжний досвід. Все це повинно стати складовою частиною загальної політики у сфері реструктуризації вітчизняної економіки, оскільки підприємництво в цілому, незалежно від своїх масштабів, являє собою єдиний і взаємопов'язаний процес.

Література

1. *Олександрин Ю. Н.* Досвід Великобританії в модернізації системи державної підтримки малого бізнесу // Економіка: теорія і практика. 2011. № 4 (24). С. 29–35.
2. *Грінберг Р. С.* Державна підтримка малого підприємництва у країнах Центральної та Східної Європи. М.: Наука, 2011. 258 с.
3. *Калятин В. О., Наумов В. Б., Никифорова Т. З.* Досвід Європи, США та Індії в сфері державної підтримки інновацій. // Російський Юридичний Журнал. 2011. №1 (76). [Електронне джерело] – Режим доступу: <http://www.russianlaw.net/files/law/doc/a59.pdf>